

BIOLOGIYA DARSLARIDA O'QUVCHILARNING INDIVIDUAL FAOLIYATNI TASHKIL ETISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI

Mamlakat Umarova Mirzaliyevna

TDSI akademik litsey

Annotatsiya: Ushbu maqolada individual faoliyatlar qiziqarli va samarali biologiya darslarini yaratish, tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga va biologik tushunchalarni chuqurroq, shaxsiylashtirilgan tarzda tushuntirish, individual faoliyatlar konstruktiv ta'lim nazariyasiga qanday mos kelishi, tabaqalashtirilgan ta'limni osonlashtirishi va baholash uchun qimmatli imkoniyatlarni taqdim etishi to'g'risida to'liq bayon qilingan.

Kalit so'zlar: individual faoliyat, biologiya ta'limi, konstruktiv ta'lim, tanqidiy fikrlash, pedagogik asoslar, biologik ta'lim samaradorligi.

Kirish:

O'quvchilarda mustaqil va ijodiy fikrlashni rivojlantirish yo'llari. Biologiya darsligida o'quvchilarning o'quv-bilish faoliyatini faollashtiradigan, mustaqil ishlashi va ijodiy fikr yuritish, o'zlashtirgan bilimlarini nazorat qilishi va o'z-o'zini baholash, mantiqiy fikr yuritish operatsiyalarini bajarish natijasida biologik bilimlarni ongli o'zlashtirish ko'nikmalarini egallashlariga zamin tayyorlangan. O'qituvchi biologik ta'lim samaradorligiga erishish va o'quvchilarning bilish faoliyatini tashkil etish va boshqarishi uchun ta'lim mazmunining tarkibiy qismlari va ularni o'quvchilar tomonidan o'zlashtirish usullarini bilishi lozim. Zamonaviy sinf yanada faol va o'quvchiga yo'naltirilgan yondashuvni o'z ichiga oladi, bunda individual faoliyat samarali ta'limning asosi bo'lib xizmat qiladi. Konstruktivistik tamoyillarga asoslangan ushbu tadbirlar o'quvchilarga o'z bilimlarini egallashga, shaxsiylashtirilgan usullarda tushunchalarni o'rganishga va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya:

Biologiya darsini tasavvur qilish kerak, unda o'quvchilar fotosintez haqida o'qimaydi, balki o'simliklarning o'sishiga ta'sir etuvchi omillarni sinab ko'rish uchun tajriba tuzadi. Yoki oddiygina hujayra qismlarini yodlab olish o'rniga ular 3D modellarni yaratib, mikroskopik darajada hayotning murakkab jarayonlarini ochib berishadi. Bu individual faoliyatning kuchi - ular mavhum tushunchalarni aniq tajribaga aylantirib, o'rganishni qiziqarli va esda qolarli qiladi.

Ammo individual faoliyatlar o'rganishni yanada qiziqarli qilishdan tashqarida. Ular, shuningdek, tabaqalashtirilgan ta'lim uchun qimmatli vosita bo'lib xizmat qiladi va o'qituvchilarga o'z o'quvchilarining turli xil ehtiyojlari va o'rganish uslublarini

qondirishga imkon beradi. Muayyan tushunchalar bilan kurashayotgan o‘quvchilar shaxsiy qo‘llab-quvvatlash va yo‘l-yo‘riq olishlari mumkin, ustun bo‘lganlar esa murakkabroq vazifalar bilan kurashishlari mumkin. Ushbu moslashtirilgan yondashuv har bir o‘quvchining o‘z tezligida muvaffaqiyat qozonish imkoniyatiga ega bo‘lishini ta’minlaydi, inklyuziv va teng huquqli ta’lim muhitini ta’minlaydi.

Natijalar:

Individual faoliyat baholash uchun bebaho imkoniyatlarni beradi. O‘quvchilarning muayyan topshiriqlar bilan qanday shug‘ullanishini va ularning ishlarini tahlil qilishini kuzatish orqali o‘qituvchilar o‘zlarining shaxsiy kuchli tomonlari va yaxshilash sohalarini chuqurroq tushunishlari mumkin. Ushbu shaxsiy fikr-mulohazalar o‘qituvchilarga o‘z yo‘riqnomalarini o‘zgartirish va o‘quvchilarni yanada samarali qo‘llab-quvvatlash imkonini beradi, natijada katta akademik muvaffaqiyatga olib keladi.

Biroq, individual faoliyatni sinfga samarali integratsiya qilish ehtiyotkorlik bilan rejalashtirish va bajarishni talab qiladi. Aniq o‘quv maqsadlari, qiziqarli vazifalar va turli faoliyat turlari o‘quvchilarning faolligi va ta’lim natijalarini maksimal darajada oshirish uchun juda muhimdir. Shuni esda tutish kerakki, individual ta’lim alohida holda sodir bo‘lmaydi. Guruhdagi munozaralar yoki tengdoshlarni ko‘rib chiqish kabi hamkorlik imkoniyatlari hamjamiyat tuyg‘usini rivojlantirishi va turli nuqtai nazarlardan qimmatli tushunchalarni berishi mumkin.

Muhokama:

Biologiya o‘qituvchilari individual faoliyatning kuchini o‘zlashtirib, tanqidiy fikrlashni takomillashtiruvchi, fanga bo‘lgan muhabbatni oshiruvchi va o‘quvchilarni faol o‘quvchilar va bo‘lajak olimlar bo‘lishlariga imkon yaratuvchi dinamik va boyituvchi o‘quv muhitini yaratishi mumkin. Oxir-oqibat, bu har bir o‘quvchining imkoniyatlarini ochish, ularga hayot mo‘jizalari to‘g‘risidagi o‘ziga xos tushunchalarini ochishga yordam berish, biologiyaning keng va hayajonli sohasini o‘rganishga ilhomlantirishdir.

O‘quvchilarning bilish faoliyati individual tarzda tashkil qilinganda o‘quvchilar o‘quv materialini mustaqil o‘zlashtiradilar, ularning aqliy takomillanishi, qiziqishi, ehtiyoji, iqtidori, bilimlarni o‘zlashtirish darajasi hisobga olingan ravishda tuzilgan o‘quv topshiriqlarini mustaqil bajaradi va o‘z bilish faoliyatining subyektiga aylanadi. O‘qituvchi uchun ta’lim jarayoni o‘quvchilarning faoliyati bilan uzviy bog‘langan va mazkur jarayonni tahlil etadigan, umumlashtirib, tegishli hollarda o‘zgartirishlar kiritadigan ish jarayoni, kasbiy pedagogik faoliyati hisoblanadi. Darsda o‘quvchilarning bilish faoliyati va o‘qituvchining pedagogik faoliyati bir-biriga uyg‘un ravishda tashkil qilinganda o‘qitishdan ko‘zda tutilgan maqsadlariga erishish mumkin.

Xulosa:

Xulosa o‘rnida shuni ta’kidlash mumkinki, biologiya ta’limida individual faoliyatning integratsiyalashuv o‘qitish va o‘rganishga transformativ yondashuvni taqdim etadi. An’anaviy, o‘qituvchiga yo‘naltirilgan usullardan voz kechish va o‘quvchilar tomonidan boshqariladigan izlanishlarni qo‘llash orqali o‘qituvchilar biologik tushunchalarni chuqurroq tushunishga yordam beradi, tanqidiy fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantiradi va fanga ishtiyoqni uyg‘otadi. Ushbu yondashuv faol o‘rganish, shaxsiylashtirilgan ta’lim va haqiqiy baholashni birinchi o‘ringa qo‘yadigan zamonaviy ta’lim falsafalariga mos keladi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Tolipova J.O. Biologiyani o'qitishda pedagogik texnologiyalardan foydalanish. Toshkent: TDPU, 2004.
2. I. Azimov va boshqalar. Biologiya. Metodik qo'llanma. — T .:, Abu Ali ibn Sino nomidagi Tibbiyot nashriyoti. 2002.
3. Ergasheva G.S. Biologiyada axborot kommunikatsiya texnologiyalari. O‘quv qo‘llanma. – T.: TDPU, 2016.
4. Shaxmurova G., Raxmatov U., Xo‘janazarov O‘., Tog‘ayeva G. “Biologiya fanini o‘qitishda zamonaviy yondashuvlar va innovatsiyalar” moduli bo‘yicha o‘quv-uslubiy majmua. Toshkent, 2018.